

Ганжуренко Ірина Валеріївна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту, економіки та туризму Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», Львів, Україна

Мусієць Тетяна Вікторівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних фінансів, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Петренко Ольга Павлівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства, Одеський державний аграрний університет

Hanzhurenko Iryna, Doctor of Economics, Professor of the Department of Management, Economics and Tourism Lviv Institute "IAPM", Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-4151-123X>

Musiets Tetiana, PhD in Economics, Professor, of the Department of International Finance, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, <https://orcid.org/0000-0003-4291-5543>

Petrenko Olha, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory and Economics of Enterprises, Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-9722-3785>

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ASSESSMENT OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF INSURANCE ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF FINANCIAL MARKET TRANSFORMATION

Ганжуренко І. В., Мусієць Т. В., Петренко О. П. Оцінка економічної ефективності страхової діяльності в умовах трансформації фінансового ринку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2026. Том 11. № 2. С. 38 – 42.

Hanzhurenko I., Musiets T., Petrenko O. Assessment of the economic efficiency of insurance activities in the context of financial market transformation. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2026. Volume 11. № 2. pp. 38 – 42.

У статті досліджено економічну ефективність страхування в Україні в умовах трансформації фінансового ринку, зумовленої геополітичною нестабільністю, інтеграцією до європейських стандартів регулювання та цифровізацією галузі. Обґрунтовано, що традиційна система фінансових коефіцієнтів – комбінована збитковість, рентабельність капіталу, коефіцієнт виплат, ліквідність та рівень операційних витрат – потребує обов'язкового доповнення метриками цифрової зрілості: рівнем автоматизації андеррайтингу, швидкістю опрацювання претензій, показниками залучення клієнтів через цифрові канали та ефективністю використання даних у ризик-менеджменті. Проаналізовано вплив імплементації принципів Solvency II на діяльність українських страхових компаній. Посилення вимог до капіталу, систем ризик-менеджменту та звітності в короткостроковій перспективі знижує рентабельність через необхідність значних інвестицій у комплаєнс-інфраструктуру. Водночас такі зміни підвищують прозорість та фінансову стійкість сектору в довгостроковій перспективі, стимулюють консолідацію ринку, оскільки менші компанії втрачають здатність відповідати новим регуляторним вимогам. Досліджено вплив цифрової трансформації на операційну ефективність страхування. Автоматизація андеррайтингу та впровадження штучного інтелекту для оцінки претензій дають змогу знизити витрати й прискорити обслуговування клієнтів, що позитивно впливає на прибутковість. Цифрові канали продажу та мобільні додатки розширюють географічне охоплення й підвищують лояльність споживачів. Blockchain-технології зменшують рівень шахрайства. Однак цифровізація потребує суттєвих початкових інвестицій, супроводжується ризиками кібербезпеки, якості даних та регуляторної невизначеності, що тимчасово знижує рентабельність. Розглянуто методологічні підходи до оцінювання ефективності страхування: традиційний коефіцієнтний аналіз, метод Data Envelopment Analysis для порівняння страхових компаній за множиною параметрів, збалансовану систему показників і динамічний підхід, що враховує адаптивність страховика до змін ринку. Визначено ключові виклики для українських страхових компаній: геополітичні ризики, низька страхова культура населення, макроекономічна волатильність, регуляторний тиск, кадровий дефіцит і кіберризик. Стратегічними напрямками підвищення прибутковості та фінансової стійкості визначено розвиток InsurTech-партнерств, розширення продуктової лінійки, євроінтеграцію та формування екосистемних бізнес-моделей.
Ключові слова: ефективність страхування, цифровізація, прибутковість, консолідація ринку, фінансова стійкість, страхові компанії, рентабельність, ризик-менеджмент.

This article examines the economic efficiency of insurance in Ukraine amid financial market transformation driven by geopolitical instability, integration with European regulatory standards, and industry digitization. It is argued that the traditional system of financial ratios—combined loss ratio, return on equity, claims ratio, liquidity, and operating expense ratio—must be supplemented with digital maturity metrics: the level of underwriting automation, the speed of claims processing, indicators of customer acquisition through digital channels, and the effectiveness of data utilization in risk management. The impact of implementing Solvency II principles on the operations of Ukrainian insurance companies has been analyzed. Tighter requirements for capital, risk management systems, and reporting reduce short-term profitability due to the need for significant investments in compliance infrastructure. At the same time, such changes increase the sector's transparency and long-term financial stability and stimulate market consolidation, as smaller companies lose the ability to meet new regulatory requirements. The impact of digital transformation on the operational efficiency of insurance has been examined. The automation of underwriting and the implementation of artificial intelligence for claims assessment enable cost reductions and faster customer service, thereby positively impacting profitability. Digital sales channels and mobile apps expand geographic reach and increase customer loyalty. Blockchain technologies reduce fraud. However, digitalization requires significant initial investment and is accompanied by cybersecurity risks, data quality issues, and regulatory uncertainty, which temporarily reduce profitability. Methodological approaches to assessing insurance effectiveness are examined: traditional ratio analysis; the Data Envelopment Analysis method for comparing insurance companies across multiple parameters; the balanced scorecard; and a dynamic approach that accounts for an insurer's adaptability to market changes. Key challenges for Ukrainian insurance companies have been identified: geopolitical risks, low insurance culture among the population, macroeconomic volatility, regulatory pressure, a shortage of personnel, and cyber risks. The strategic directions for improving profitability and financial stability are to develop InsurTech partnerships, expand the product line, integrate into Europe, and adopt ecosystem-based business models.

Keywords: insurance efficiency, digitalization, profitability, market consolidation, financial stability, insurance companies, return on investment, risk management.

Вступ

В умовах трансформації фінансового ринку України, що супроводжується геополітичною нестабільністю, гармонізацією з європейськими регуляторними нормами та прискореною цифровізацією, ефективність страхування є визначальним чинником життєздатності страхових компаній. Традиційні методи оцінювання господарських результатів, орієнтовані на статичні фінансові коефіцієнти, дедалі частіше демонструють недостатню релевантність в умовах динамічних ринкових зрушень. Імплементація принципів Solvency II, посилення вимог до капіталізації та ризик-менеджменту, а також необхідність інвестицій у цифрову модернізацію безпосередньо впливають на прибутковість та рентабельність страхових операцій, змушуючи керівництво компаній шукати нові підходи до оцінювання власної результативності.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© Ганжуренко Ірина Валеріївна,
Мусієць Тетяна Вікторівна,
Петренко Ольга Павлівна, 2026

Попри поступове зростання рівня цифровізації та адаптації до регуляторних змін, українські страхові компанії стикаються з низкою системних бар'єрів, що ускладнюють підтримання належної фінансової стійкості. До таких перешкод належать низька страхова культура населення, яка змушує потенційний ринок, макроекономічна волатильність, що ускладнює довгострокове планування та управління резервами, а також кадровий дефіцит та зростаючі кіберризики. Для невеликих страхових організацій ці виклики стають особливо критичними, оскільки регуляторний тиск стимулює консолідацію ринку та витіснення гравців, неспроможних відповідати новим стандартам звітності й управління.

За таких обставин комплексне дослідження взаємозв'язку між трансформаційними процесами на фінансовому ринку, регуляторними змінами, цифровізацією операційних процесів та кінцевими показниками ефективності страхування, прибутковості, рентабельності та фінансової стійкості набуває критичної практичної значущості для обґрунтування стратегічних управлінських рішень у сфері страхового бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розробки з проблематики оцінювання результативності страхових інституцій охоплюють різноманітні аспекти – від методичних підходів до діагностики фінансово-економічних результатів до аналізу впливу регуляторних змін, цифровізації та макроекономічних шоків на функціонування страхового сектору в умовах нестабільного ринкового середовища.

І. Семенча [3] пропонує методiku оцінки стану управління фінансово-економічними результатами страховика, враховуючи етапи розвитку компанії відповідно до закону еволюційного розвитку систем; дослідження дозволяє визначити зону розвитку страховика, комплекс необхідних управлінських дій та суб'єктів, які мають брати участь у впровадженні змін. В. Бодаковський, А. Козицький та С. Коваленко [4] аналізують страховий ринок України як компоненту фінансової системи, досліджуючи механізми страхової діяльності в умовах війни та обґрунтовуючи доцільність імplementації інформаційних технологій для зниження собівартості послуг та забезпечення безперервності взаємовідносин із клієнтами.

А. Абдуллаєва та С. Поплавська [5] висвітлюють особливості функціонування страхових компаній на ринку страхових послуг України, визначаючи внутрішні та зовнішні чинники впливу на дохідність і прибутковість, а також пропонуючи шляхи підвищення ефективності діяльності в урахуванням оцінювання партнерами, кредиторами та інвесторами. Л. Колінець зі співавторами [6] та В. Ніценко та Р. Семенцов [7] досліджують страховий ринок України за умов пандемії та воєнних дій, застосовуючи кореляційно-регресійний аналіз; автори фіксують скорочення кількості страховиків у 2,3 раза за період 2017–2022 рр., водночас відзначаючи щорічне зростання обсягів страхових резервів як позитивний аспект, що забезпечує довіру до страховиків.

А. Шіринян та Т. Татаріна [8] надають економічну характеристику стану страхового ринку України за допомогою макроекономічних показників, роблячи висновки щодо законодавчих змін, імplementації директив ЄС, кількості страховиків та ринку перестраховування. Н. Метеленко та ін. [9] аналізують адаптацію страхового ринку України до глобальних викликів та євроінтеграції, досліджуючи проблеми нормативно-правової адаптації до вимог Solvency II та принципів IAIS, а також пропонуючи практичні заходи щодо посилення фінансової стійкості страховиків та запровадження цифрових технологій. В. Френзель та Т. Слюніна [10] розглядають місце внутрішнього аудиту в системі ефективного управління страховою компанією, пропонуючи шляхи підвищення ефективності страхової діяльності в контексті цифровізації галузі та впровадженні новітніх технологій аналізу даних.

Проте наявні дослідження недостатньо висвітлюють комплексний одночасний вплив трансформації фінансового ринку на ключові показники ефективності страхування, прибутковості, рентабельності та фінансову стійкість страхових компаній саме в умовах українських реалій – зокрема взаємозв'язок між адаптацією до європейських регуляторних норм, цифровою трансформацією операційних процесів, консолідацією ринку та здатністю страховиків підтримувати довгострокову конкурентоспроможність у період воєнних викликів та післявоєнного відновлення.

Формулювання цілей статті

Метою дослідження є обґрунтування стратегічної ролі комплексної оцінки економічної результативності в трансформації підходів до управління діяльністю українських страхових компаній в умовах геополітичної нестабільності, посилення регуляторних вимог та прискореної цифровізації фінансового ринку. У контексті, що характеризується консолідацією ринку, підвищенням вимог до платоспроможності та необхідністю адаптації до європейських стандартів, оцінювання ефективності страхування потребує інтегрального аналітичного підходу, який поєднує фінансові метрики, технологічну готовність, регуляторні обмеження та ринкові чинники.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких дослідницьких завдань:

- проаналізувати ключові показники діяльності страховиків (комбіновану збитковість, рентабельність капіталу, коефіцієнт виплат, ліквідність, рівень операційних витрат), що відображають результативність управлінських стратегій в умовах ринкової трансформації;

- дослідити галузеві особливості застосування цифрових технологій у страхуванні – автоматизацію андеррайтингу, штучний інтелект для оцінки претензій, мобільні сервіси та блокчейн – в умовах воєнних викликів та економічних обмежень;

- оцінити вплив зовнішніх чинників – регуляторних рамок Solvency II, державної підтримки та рівня розвитку цифрової інфраструктури – на масштабованість і дієвість аналітичних інструментів оцінювання прибутковості та фінансової стійкості;

- охарактеризувати перспективні напрями розвитку страхового сектору, зокрема формування екосистемних бізнес-моделей, розширення продуктової лінійки у сегментах life та health, а також поглиблення євроінтеграційної кооперації як чинників підвищення ефективності страхування;

- визначити ризики та обмеження, пов'язані з нерівномірністю цифрової адаптації страхових компаній, дотриманням вимог до захисту даних, низькою страховою культурою населення та макроекономічною волатильністю.

Дослідження ґрунтується на застосуванні методів системного аналізу, порівняльного бенчмаркінгу, структурної діагностики, експертного оцінювання та індуктивного узагальнення. Методологічну основу роботи становить міждисциплінарний підхід, що поєднує інструментарій фінансового аналізу, стратегічного управління, ризик-менеджменту, регуляторної економіки та поведінкової економіки. Така методологія дає змогу сформувати цілісне розуміння як кількісних індикаторів, так і якісних трансформаційних драйверів, що визначають сучасний стан і перспективи розвитку страхового ринку України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Страхова діяльність в Україні переживає період значної трансформації, зумовленої як внутрішніми економічними процесами, так і зовнішніми викликами, зокрема геополітичною нестабільністю та інтеграцією до

європейських фінансових стандартів. Ефективність страхування стає критичним показником життєздатності страхових компаній в умовах мінливого фінансового ринку. Оцінка цієї ефективності вимагає комплексного підходу, що враховує як традиційні фінансові метрики, так і нові виклики цифрової трансформації. Саме тому важливо чітко визначити, які зміни відбуваються на фінансовому ринку України та як вони впливають на прибутковість і фінансову стійкість окремих гравців.

Трансформація фінансового ринку України характеризується декількома ключовими тенденціями: посиленням регуляторних вимог відповідно до директив ЄС, цифровізацією страхових послуг, зміною споживчих переваг і необхідністю адаптації до нових ризиків. Ці фактори безпосередньо впливають на операційну модель страховиків і вимагають перегляду традиційних підходів до оцінювання ефективності страхування. Страхові компанії змушені балансувати між збереженням фінансової стійкості та інвестиціями в інновації, щоб підтримувати свою конкурентоспроможність. Такий баланс неможливо оцінити без чіткої системи кількісних і якісних показників, серед яких центральне місце посідають рентабельність і прибутковість операцій [11].

Оцінка економічної ефективності страхування базується на системі фінансових та операційних показників, що відображають різні аспекти діяльності компанії. До основних показників належать коефіцієнт комбінованої збитковості, рентабельність власного капіталу, коефіцієнт виплат і показники ліквідності. Ці метрики дозволяють оцінити як прибутковість страхових операцій, так і фінансову стійкість компанії в довгостроковій перспективі [12]. У таблиці 1 наведено зведення ключових індикаторів, їхні розрахункові формули, орієнтири для порівняння та роль в аналітиці.

Таблиця 1. Основні фінансово-операційні індикатори страхової діяльності

Показник	Формула розрахунку	Оптимальне значення	Значення для аналізу
Коефіцієнт комбінованої збитковості	(Виплати + Витрати) / Премії	< 100 %	Ефективність андеррайтингу
ROE (рентабельність капіталу)	Чистий прибуток / Власний капітал	> 15 %	Прибутковість для акціонерів
Коефіцієнт виплат	Страхові виплати / Зібрані премії	40–60 %	Баланс виплат та резервів
Коефіцієнт ліквідності	Ліквідні активи / Поточні зобов'язання	> 1.5	Платоспроможність
Коефіцієнт операційних витрат	Операційні витрати / Премії	< 30 %	Операційна ефективність

Джерело: побудовано автором на основі [12]

Проте в умовах трансформації фінансового ринку самих лише традиційних показників недостатньо для оцінки фактичної ефективності страхування. Вони мають бути доповнені метриками, що відображають цифрову зрілість і інноваційність страхових компаній. До таких показників належать рівень автоматизації процесів, швидкість обробки претензій, показники цифрового залучення клієнтів та ефективність використання даних для ризик-менеджменту. Інтеграція цих нових метрик стає необхідною умовою для об'єктивного аналізу конкурентоспроможності страховика, оскільки вони безпосередньо впливають на довгострокову прибутковість та рентабельність. Окрім того, регуляторні зміни суттєво перекроюють саму логіку оцінювання фінансової стійкості.

Імплементация європейських стандартів регулювання, зокрема принципів Solvency II, суттєво впливає на оцінку економічної ефективності страхування українських страховиків. Нові вимоги до капіталу, ризик-менеджменту та звітності потребують значних інвестицій у системи управління та контролю, що в короткостроковій перспективі може знижувати показники рентабельності. Водночас ці зміни сприяють підвищенню прозорості та фінансової стійкості сектору, що в довгостроковій перспективі позитивно впливає на довіру споживачів та інвесторів, а отже – опосередковано підвищує прибутковість. Регуляторні зміни також стимулюють консолідацію страхового ринку, оскільки менші страхові компанії часто не мають ресурсів, щоб відповідати новим вимогам. Це призводить до формування більш концентрованого ринку з меншою кількістю, але фінансово міцніших гравців. Оцінка ефективності страхування у цьому контексті повинна враховувати не лише поточні фінансові результати, а й здатність компанії адаптуватися до регуляторних змін [13; 14].

Паралельно з регуляторним тиском цифрова трансформація відкриває нові можливості для підвищення операційної ефективності страхування через автоматизацію процесів, використання штучного інтелекту для оцінки ризиків та персоналізацію страхових продуктів. Впровадження цифрових каналів продажу та обслуговування дозволяє знизити операційні витрати та розширити географічне охоплення без значних капітальних інвестицій, що позитивно позначається на прибутковості. Однак цифрова трансформація вимагає суттєвих початкових інвестицій у технології та перекваліфікацію персоналу, що може тимчасово негативно вплинути на показники рентабельності [15]. Дані таблиці 2 систематизують вплив різних напрямів цифровізації на операційні витрати, терміни окупності капіталовкладень та супутні ризики для фінансової стійкості страхових компаній.

Таблиця 2. Ефекти та ризики впровадження цифрових рішень у страхуванні

Напрямок цифровізації	Вплив на ефективність	Термін окупності	Ризики
Автоматизація андеррайтингу	Зниження витрат на 25–40 %	2–3 роки	Помилки алгоритмів
Цифрові канали продажу	Розширення клієнтської бази на 30–50 %	1–2 роки	Кібербезпека
AI для оцінки претензій	Прискорення обробки на 60–70%	2–4 роки	Якість даних
Мобільні додатки	Підвищення лояльності на 20–35 %	1–3 роки	Технічна підтримка
Blockchain для полісів	Зниження шахрайства на 15–25 %	3–5 років	Регуляторна невизначеність

Джерело: побудовано автором на основі [15]

Використання великих даних та аналітики дозволяє страховим компаніям точніше оцінювати ризики, що призводить до оптимізації тарифної політики та зниження збитковості. Предиктивна аналітика допомагає ідентифікувати потенційні проблеми до їх виникнення, що особливо важливо для управління портфелем ризиків і підтримання фінансової стійкості. Ефективність страхування в частині використання даних стає ключовим конкурентним фактором, що вимагає включення відповідних метрик до системи оцінки економічної ефективності страхування. При цьому жодна система показників не працює ізольовано від методології, яку обирають для аналізу рентабельності та прибутковості.

Існує декілька методологічних підходів до оцінки економічної ефективності страхування, кожен з яких має свої переваги та обмеження. Традиційний фінансовий аналіз базується на коефіцієнтних методах та аналізі фінансової звітності, що дозволяють оцінити поточний стан страхової компанії та її прибутковість. Метод Data Envelopment Analysis (DEA) дозволяє порівнювати ефективність страхування різних страхових компаній з урахуванням множини вхідних і вихідних параметрів. Збалансована система показників (Balanced Scorecard) забезпечує комплексний погляд на ефективність страхування, включаючи фінансові, клієнтські, процесні та інноваційні аспекти, де рентабельність та фінансова стійкість є ключовими блоками. В умовах трансформації фінансового ринку особливої актуальності набуває динамічний підхід до оцінки ефективності страхування, який враховує не лише поточні результати, але й траєкторію розвитку компанії та її адаптивність до змін. Це включає аналіз інвестицій у розвиток, швидкість впровадження інновацій та здатність компанії трансформувати бізнес-модель відповідно до ринкових викликів, що

зрештою визначає її довгострокову прибутковість. Такий підхід вимагає використання як кількісних, так і якісних методів оцінки, зокрема експертних оцінок та бенчмаркінгу [16].

Українські страхові компанії стикаються з унікальним набором викликів, що впливають на їх економічну ефективність страхування. Геополітична нестабільність створює додаткові ризики та невизначеність, що ускладнює довгострокове планування та управління резервами, безпосередньо загрожуючи фінансовій стійкості. Низький рівень страхової культури населення обмежує потенціал ринку та вимагає значних інвестицій у маркетинг та освітні програми, що тимчасово знижує рентабельність. Макроекономічна волатильність, включаючи коливання валютного курсу та інфляцію, ускладнює управління інвестиційним портфелем та може негативно впливати на прибутковість. Як видно з таблиці 3, кожен із цих викликів потребує специфічної стратегії подолання, що безпосередньо позначається на кінцевих показниках ефективності страхування [17].

Таблиця 3. Адаптаційні стратегії українських страховиків до ринкових викликів

Виклик	Вплив на ефективність	Стратегія подолання	Очікуваний результат
Геополітичні ризики	Зростання збитковості на 15–30 %	Диверсифікація портфеля, перестраховування	Стабілізація результатів
Низька страхова культура	Обмеження зростання премій	Освітні програми, цифровий маркетинг	Розширення ринку на 10–15 %
Регуляторний тиск	Зростання витрат на комплаєнс	Автоматизація звітності, консультації	Оптимізація витрат
Кадровий дефіцит	Зниження якості сервісу	Навчання, цифровізація процесів	Підвищення продуктивності
Кіберризики	Потенційні збитки та репутаційні втрати	Інвестиції в кібербезпеку	Захист активів та даних

Джерело: побудовано автором на основі [17]

Перспективи підвищення економічної ефективності страхової діяльності в Україні пов'язані з декількома ключовими напрямками. Розвиток InsurTech та партнерство з технологічними компаніями можуть значно знизити операційні витрати й покращити клієнтський досвід. Розширення продуктової лінійки, зокрема у сегментах страхування життя та здоров'я, відкриває нові джерела доходів. Інтеграція з європейським страховим ринком створює можливості для залучення іноземних інвестицій та трансферу найкращих практик управління ефективністю. Одним із найбільш перспективних підходів у цьому контексті є екосистемна модель. Важливим фактором підвищення ефективності є розвиток екосистемного підходу, коли страхові компанії інтегруються з іншими фінансовими та нефінансовими сервісами, створюючи додаткову цінність для клієнтів. Це дозволяє диверсифікувати джерела доходів, підвищити лояльність клієнтів і знизити вартість залучення нових клієнтів. Екосистемна модель також сприяє кращому збору та аналізу даних, що підвищує якість ризик-менеджменту та персоналізацію продуктів [18].

Отже, розгляд ключових показників ефективності, регуляторних змін, цифрової трансформації та методологічних підходів свідчить, що економічна ефективність страхової діяльності в умовах трансформації фінансового ринку України не зводиться до жодного окремого коефіцієнта. Вона формується на перетині фінансової стійкості, технологічної адаптивності та здатності протистояти специфічним ринковим викликам. Будь-яка страхова компанія, яка ігнорує хоча б один із цих вимірів – наприклад, вкладає кошти в цифровізацію, але не враховує регуляторний тиск або досягає високої рентабельності капіталу ціною надмірного операційного левериджу – рано чи пізно зіткнеться із структурним зниженням конкурентоспроможності. Саме тому сучасна оцінка ефективності має будуватися як багатовимірний аналіз, де традиційні фінансові метрики справедливо доповнюються індикаторами цифрової зрілості, швидкості реагування на регуляторні нововведення та якості управління даними. Лише за такої умови можна перейти від констатації поточних результатів до свідомого проектування стратегій підвищення ефективності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Трансформація фінансового ринку України, зумовлена геополітичною нестабільністю, євроінтеграційними процесами та прискореною цифровізацією, визначає нові вимоги до оцінювання ефективності страхування. Здатність страхових компаній адаптуватися до регуляторних змін (імплементация принципів Solvency II) та інтегрувати цифрові технології в операційні процеси стає критичним чинником збереження фінансової стійкості та довгострокової конкурентоспроможності на ринку страхових послуг.

Комплексна оцінка економічної результативності діяльності страховика не може обмежуватися традиційним набором фінансових коефіцієнтів — комбінованою збитковості, рентабельності капіталу, частки виплат і ліквідності. Вона потребує обов'язкового доповнення метриками цифрової зрілості (рівень автоматизації андеррайтингу, швидкість обробки претензій, ефективність використання даних у ризик-менеджменті), а також врахування динамічного підходу, який фіксує траєкторію розвитку компанії та її здатність реагувати на зовнішні виклики.

Регуляторний тиск, пов'язаний із гармонізацією українського страхового законодавства до європейських стандартів, стимулює консолідацію ринку: менші гравці, неспроможні інвестувати в комплаєнс-інфраструктуру та цифрову модернізацію, поступаються місцем фінансово міцнішим структурам. Цей процес, хоча й тимчасово знижує прибутковість окремих страховиків через зростання витрат на управління ризиками та звітність, у довгостроковій перспективі підвищує прозорість сектору, довіру споживачів та інвестиційну привабливість страхових компаній.

Перспективи підвищення ефективності страхування в Україні пов'язані з розвитком InsurTech-партнерств, розширенням продуктової лінійки у сегментах life та health, поглибленням євроінтеграційної кооперації та формуванням екосистемних бізнес-моделей, що інтегрують страхові сервіси з іншими фінансовими та нефінансовими послугами. Успішна реалізація цих напрямів потребує подолання системних бар'єрів – низької страхової культури населення, кадрового дефіциту, кіберризиків та макроекономічної волатильності, – що в сукупності забезпечить стійке зростання прибутковості, рентабельності та фінансової стійкості українських страховиків у довгостроковій перспективі.

Література

1. Ніценко В.С., Попович В.В., Красноруцький О.О. Страховий менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Одеса: ТОВ «Лерадрук», 2011. 422 с.
2. Ніценко В.С. Страхування ризиків у галузі рослинництва. Тези доповідей Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів і молодих вчених. Екологізація сталого розвитку агросфери і ноосферна перспектива інформаційного суспільства. Харків: ХНАУ, 2009. С. 239-240. URL: <http://opac.btu.kharkiv.ua/document/TR1/A97A9F4F-B0A4-41EF-B4EC-F62B9FA18A25>.
3. Семенча І. Методика оцінки стану управління фінансово-економічними результатами діяльності страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-49>.
4. Бодаковський В.Ю., Козицький А.В., Коваленко С.В. Аналіз страхового ринку України як невід'ємної компоненти інфраструктури фінансової системи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 143-148. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.6.143>.
5. Абдуллаєва А., Поплавська С. Шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній на ринку страхових послуг

- України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-7>.
6. Колінець Л., Панухник О., Крупка А., Зарічна Н., Лавров Р., Хропонюк Д. Фінансові та інституційні аспекти розвитку страхового ринку за умов пандемії 2020-2021 і війни 2022-2023: на прикладі страхових компаній України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 5(52). С. 97-110. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.5.52.2023.4158>.
  7. Ніценко В., Семенов Р. Вплив глобальної пандемії covid 19 на фінансовий стан банків в Україні: визначення ймовірності дефолту в сучасних умовах. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2021. № 2(2). С. 33-43. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2021-2-04>.
  8. Шірінян А., Татаріна Т. Економічна характеристика страхового ринку в Україні на сучасному етапі розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-33>.
  9. Метеленко Н., Сіліна І., Жовнір-Василенко К. Адаптація страхового ринку України до глобальних викликів та євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-50>.
  10. Френзель В., Слюніна Т. Оптимізація діяльності страхового сектору через впровадження ефективної системи внутрішнього аудиту. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-32>.
  11. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Міністерство фінансів України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf.
  12. Deep Ukraine. Методика рейтингового оцінювання фінансової надійності страхової компанії. 2023. URL: http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_insurstab-final.pdf.
  13. Розпочинається імплементація директиви ЄС Solvency II щодо платоспроможності страховиків. НБУ. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpochinayetsya-implementatsiya-direktivi-yes-solvency-ii-schodo-platospromojnosti-strahovikiv>.
  14. Ніценко В. Економічні інструменти функціонування ринку соняшнику. *Науковий вісник ЧНУ імені Юрія Федьковича. Серія Економіка*. 2024. № 3-4. С. 85-90. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2024-3-4-13>.
  15. Prokopchuk O.T. Features of Insurance Business Digitalization in Ukraine. *Collected Works of Uman National University of Horticulture*. 2023. Vol. 2. No. 103. P. 6-16. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8240-2023-103-2-6-16>.
  16. НБУ оновив критерії оцінки ризиків діяльності страхових компаній України. 2024. Forinsurer. URL: <https://forinsurer.com/news/24/12/03/44449>
  17. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати - результати опитування. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voennogo-stanu-rinok-strahuvannya-prodovjuje-pratsyuvati-rezultati-opituvannya>
  18. Іванчук Н., Шийко А. Insurtech: трансформація страхового сектору України в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2026. № 84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-186>.

References

1. Nitsenko, V.S., Popovych, V.V., Krasnoruts'kyj, O.O. (2011). *Strakhovij menedzhment zovnishn'oeconomichnoi diial'nosti*. [Insurance management of foreign economic activity]. TOV «Leradruk». Odessa. Ukraine.
2. Nitsenko, V.S. (2009). *Strakhuvannia ryzykiv u haluzi roslinnytstva. Tezy dopovidej Mizhnarodnoi naukovi konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh vchenykh. Ekolohizatsiia staloho rozvytku ahrosfery i noosferna perspektyva informatsijnogo suspil'stva*. [Insurance of risks in the field of crop production]. KhNAU. Kharkiv. Ukraine. Available at: <http://opac.btu.kharkiv.ua/document/TR1/A97A9F4F-B0A4-41EF-B4EC-F62B9FA18A25>.
3. Semencha, I. (2022). «Methodology for assessing the state of management of financial and economic results of the activities of an insurance company». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-49>.
4. Bodakovs'kyj, V.Yu., Kozysts'kyj, A.V., Kovalenko, S.V. (2024). «Analysis of the insurance market of Ukraine as an integral component of the financial system infrastructure». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 6. pp. 143-148. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.6.143>.
5. Abdullaieva, A., Poplavs'ka, S. (2022). «Ways to increase the efficiency of insurance companies in the insurance services market of Ukraine». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-7>.
6. Kolinets', L., Panukhnyk, O., Krupka, A., Zarichna, N., Lavrov, R., Khroponiuk, D. (2023). «Financial and institutional aspects of the development of the insurance market under the conditions of the 2020-2021 pandemic and the 2022-2023 war: on the example of insurance companies in Ukraine». *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. № 5(52). pp. 97-110. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapter.5.52.2023.4158>.
7. Nitsenko, V., Sementsov, R. (2021). «The impact of the global pandemic covid 19 on the financial condition of banks in Ukraine: determining the probability of default in modern conditions». *Finansovo-kredytni systemy: perspektyvy rozvytku*. № 2(2). pp. 33-43. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2021-2-04>.
8. Shirinian, A., Tatarina, T. (2024). «Economic characteristics of the insurance market in Ukraine at the current stage of development». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-33>.
9. Metelenko, N., Silina, I., Zhovnir-Vasylenko, K. (2025). «Adaptation of the insurance market of Ukraine to global challenges and European integration». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-50>.
10. Frenzel', V., Sliunina, T. (2021). «Optimization of the activities of the insurance sector through the implementation of an effective internal audit system». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-32>.
11. Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku. Ministerstvo finansiv Ukrainy. [Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2025]. Natsional'nyi bank Ukrainy, Natsional'na komisiia z tsinnykh papiriv ta fondovoho rynku, Fond harantuvannia vkladiv fizychnykh osib, Ministerstvo ekonomiky, dokillia ta sil'skoho hospodarstva Ukrainy. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf.
12. (2023). Deep Ukraine. Methodyka rejtynhovoho otsiniuvannia finansovoi nadijnosti strakhovoi kompanii. [Deep Ukraine. Methodology for rating assessment of financial soundness of an insurance company]. Available at: http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_insurstab-final.pdf.
13. (2023). Rozpochinaiet'sia implementatsiia dyrektyvy Yes Solvency II schodo platospromozhnosti strakhovykiv. NBU. [Implementation of the EU Solvency II Directive on the activity of insurers begins]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpochinayetsya-implementatsiya-direktivi-yes-solvency-ii-schodo-platospromojnosti-strahovikiv>.
14. Nitsenko, V. (2024). «Economic instruments of the functioning of the sunflower market». *Naukovyj visnyk ChNU imeni Yurii Fed'kovycha. Serii Ekonomika*. № 3-4. pp. 85-90. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2024-3-4-13>.
15. Prokopchuk, O.T. (2023). «Features of Insurance Business Digitalization in Ukraine». *Collected Works of Uman National University of Horticulture*. Vol. 2. No. 103. P. 6-16. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8240-2023-103-2-6-16>.
16. (2024). NBU onovyy kryterii otsinky ryzykiv diial'nosti strakhovykh kompanii Ukrainy. [NBU updated the criteria for assessing the risks of insurance companies in Ukraine]. Forinsurer. Available at: <https://forinsurer.com/news/24/12/03/44449>
17. (2022). Pid chas diy voiennoho stanu rynek strakhuvannia prodovzhuje pratsyuvaty - rezul'taty opytuvannia. [During martial law, the insurance market continues to operate - survey results]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voennogo-stanu-rinok-strahuvannya-prodovjuje-pratsyuvati-rezultati-opituvannya>
18. Ivanchuk, N., Shyjko, A. (2026). «Insurtech: transformation of the insurance sector of Ukraine in the digital economy». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-186>.

Стаття надійшла до редакції / Received 12.05.2026
Опубліковано / Published 31.05.2026

Прийнята до друку / Accepted 22.05.2026